BELOONDE
LIEFDADIGHEID

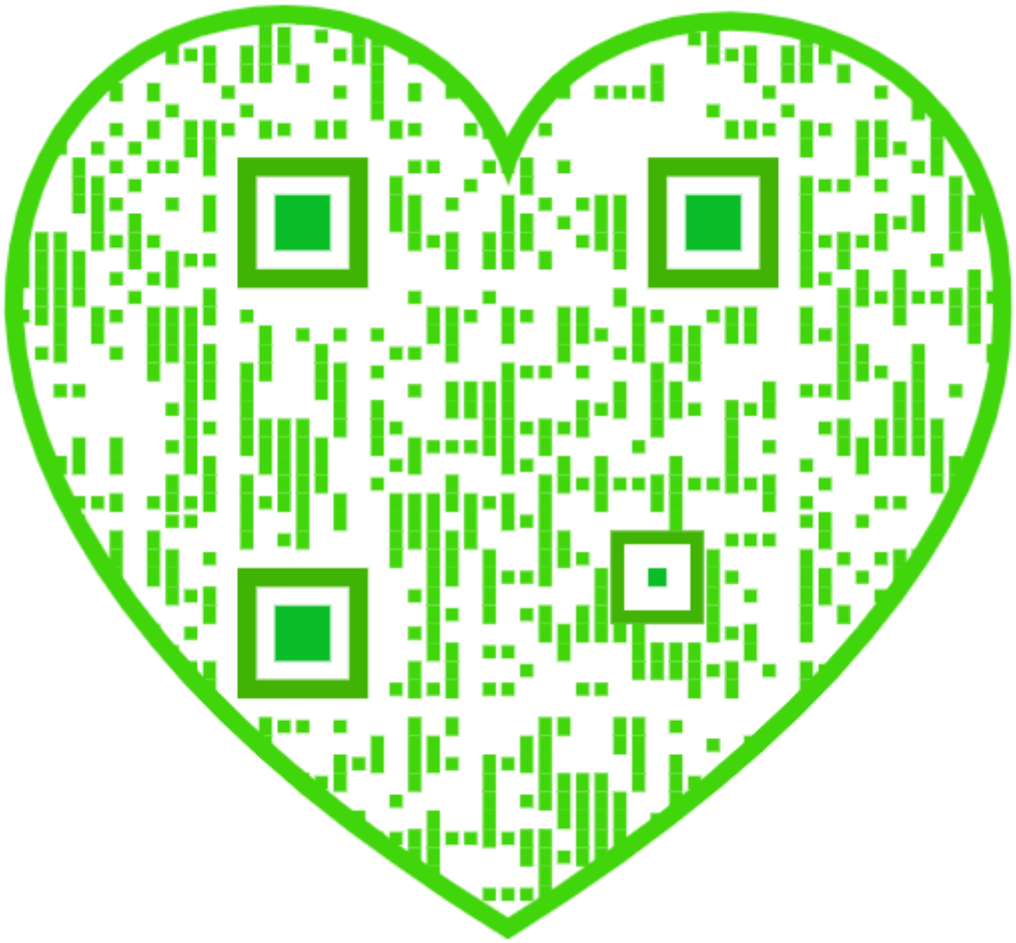

Beloonde Liefdadigheid.

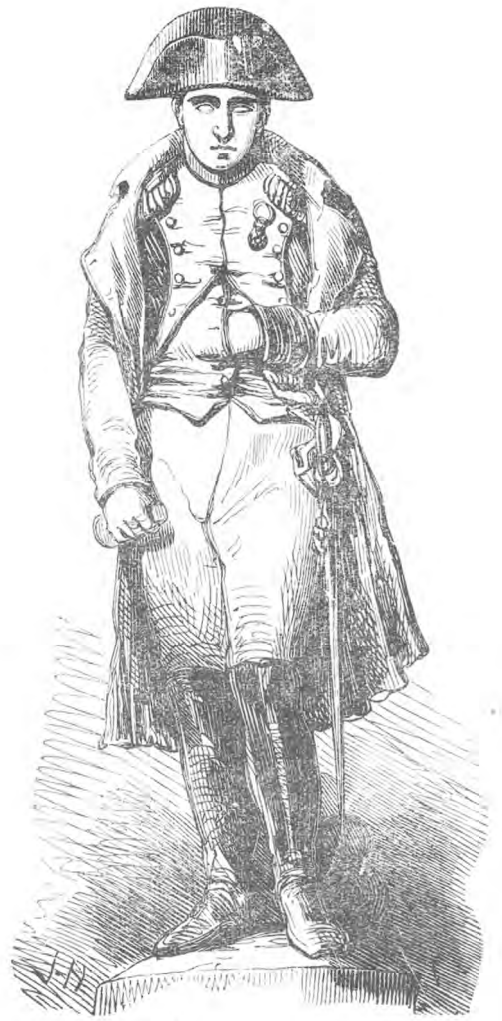

NAPOLEON BONAPARTE.

Beloonde Liefdadigheid

NAAR

A. WALGRAVE.

STEENBRUGGE.
A.-J. WITTERYCK, Drukker-Uitgever.
—
1930.

EIGENDOM VAN DEN UITGEVER.

Beloonde Liefdadigheid.

Het moest een wreede tijd zijn waarvan onze ouders dikwijls gewagen, de tijd toen gansch Europa onder het harde juk van den wonderman Napoleon boog; van dien rusteloozen Korsikaan, die zijn krijgsbenden ten allen kante uitzond om schrik te verspreiden en schuldeloos bloed te vergieten. Het moest er hier toen ook ellendig en treurig uit zien, als men haast nergens, vooral onder de arme klassen, jongelingen te huis vond, maar enkel vrouwen, kinders en ouderlingen ontmoette; als de bloem van het land gedwongen werd onder de Fransche vlag, in vreemde landen den dood te gemoet te loopen, en vader en moeder, en broeders en zusters, ja, soms vrouw en kinders ver achter zich te laten, bijna zonder hoop hen ooit weer te zien! God beware ons en onze nakomelingen voor immer van zulk een tijd; zoo baden onze

ouders, en toch heeft de heerschzucht met trouweloosheid gepaard, na ruim honderd jaar weerom zulken ellendigen tijd in 't leven geroepen.

De hoogmoed van één vorst heeft duizenden levens geofferd en ons land meer dan vier volle jaren in ellende en verdriet gedompeld.

Maar zijn zulke tijden ijselijk en vervuld met euveldaden en ellenden, ze zijn toch rijk, niet alleen aan heldenmoed en gelukskansen, maar ook aan schoone, liefdevolle werken en wondere gebeurtenissen, waarvan het voorval, dat ik ga vertellen een staaltje is.

't Was in den tijd van den beruchten overwinnaar Napoleon.

Bruno en Frans waren twee brave Vlaamsche jongens, die door een ongelukkig lot tot den krijgsdienst geroepen waren. Zij dienden samen bij het voetvolk, en het onheil had hun harten tot samenneiging gestemd, zoodat zij elkander, als ware vrienden, bijstonden en troostten.

Bruno was de jongste zoon van een ouden

blinden man, die nu met een tienjarig dochtertje alleen bleef en zijn eenigen steun moest missen ; want de oudere kinders waren allen getrouwd en hadden moeite om in hun eigen behoeften te voorzien.

BRUNO EN FRANS WAREN TWEE BRAVE VLAAMSCHE JONGENS,... (Blz. 6).

Het lot van Frans was ook treurig ; door samen met zijn vader naarstig te werken, konden zij, voor het talrijk gezin, eerlijk hun dagelijksch brood verdienen ; doch daar zij

geen geld genoeg hadden om een alsdan zoo duren plaatsvervanger te koopen, moest de jongen het soldatenpak aantrekken en zijn ouders onfeilbaar laten vervallen en verarmen.

Onze twee beklagenswaardige vrienden vonden dan nog eenige verlichting in elkander hun ongeluk mede te deelen, en zij beraamden dikwijls middelen om hun vrijstelling te bekomen; maar hoe ware dit mogelijk? Aan smeekschrift was niet te denken; de wet liet hen geen hoop, en welk machtig of invloedhebbend persoon zou zich de twee verlatenen willen aantrekken? Hadden zij eenige schoone daad of een heldenfeit kunnen verrichten, dan hadde misschien de keizer of eenig opperhoofd, door hun moed voor hen ingenomen, den wensch hunner harten willen aanhooren; maar hoe dapper zij zich ook beiden gedroegen en naar gevaar dorstten, nog niet eens had zich één gelukskans aangeboden; daarenboven, zou de moed van den eene wel den andere kunnen dienstig zijn? En zonder Frans gelukkig te zien kon Bruno toch ook geen heil genieten.

Zóó overlegden en beredeneerden zij al die onmogelijkheden en de moed begon bij hen beiden te falen, daar zij verder en verder van het lieve vaderland met de Fransche krijgsdrommen medegesleept werden.

Eindelijk kwam Bruno eens tot Frans en zei op vastberaden toon :

« Hoor, vriend, dezen nacht moeten wij wacht doen en ik ben vast besloten ; zijt gij tevreden, dan loopen wij weg ; misschien bereiken wij onze streek en kunnen wij in t geheim nog iets voor de onzen verdienen ; zoo niet, wat is ons het leven als wij het zóó dragen moeten ? Slecht kan maar slecht en dood maar dood zijn. »

Op het woord *wegloopen* had Frans geschrikt ; hij overwoog de strengheid tegen de wegloopers en de ontelbare moeilijkheden om te ontsnappen ; maar Bruno sprak met zooveel vuur en kracht van wil, dat hij welhaast zijn gezel overtuigde, dat nu het beste oogenblik gekomen was, dat zij misschien in lang zouden ontmoeten. Zij lieten achter zich een overgroote uitgestrektheid bosschen en heiden met ontelbare kronkel-

paden, heuveltjes, holle wegen en geheime plaatsen doorweven en bezaaid. Onze vrienden waren weldra overeengekomen en zoo gezeid zoo gedaan ; om middernacht kwamen zij op de bepaalde plaats te zamen, elk zijn geweer op den schouder.

Hun vlucht was gelukkig ; want zonder eenig ongeval, doch niet zonder gebrek, bereikten zij de Vlaamsche grens en kwamen zij, in de omstreken van Kortrijk, aan een groote hoeve, die verre van de andere woningen achter groote bosschen verdoken stond.

Zij hielden zich in het bosch tot het avond werd, en waagden het dan naar het boerenhuis te sluipen en op de achterdeur te kloppen.

De boerin kwam opendoen en schrikte bij het zicht der twee soldaten, die haar vriendelijk baden daar toch den nacht te mogen overbrengen.

De vrouw verstond alras dat het wegloopers waren, en een gevoel van angst was in strijd met het medelijden, dat zich reeds in haar hart voor die ongelukkigen opdeed ;

maar Frans sprak haar zoo schoon en deelde zoo weemoedig en openhartig hun treurige lotgevallen mede, stelde zoo ijselijk den nood vóór oogen waarin zij verkeerden, hoe zij sedert verscheidene dagen door iedereen verstooten, haast niets gegeten noch een uur gerust hadden, dat de goede boerin van medegevoel de tranen in de oogen schoten, en zij vast besloten was kost wat kost de twee arme jongens te herbergen en wel te doen.

Doch de boer en zijn zoon, die bijgekomen waren, wilden eerst van geen vernáchten hooren: de straffen op de verbergers en begunstigers van weggeloopen soldaten waren al te schrikkelijk, dan dat zij zulk een gevaar voor twee onbekenden zouden inloopen; maar de vrouw, die het medelijden voor de ellende der twee soldaten tot verontwaardiging bracht om de hardvochtigheid van haar huisgenooten, deed hun zoo klaar de leelijkheid van hun gedrag en de onchristelijkheid van hun gevoelens zien; zij vroeg haar man zoo streng wat er van hun zoon zou geworden zijn, indien zij niet rijk waren

en hem een plaatsvervanger konden bezorgen ; en of zij nu niet met deze lieden moesten handelen gelijk zij zouden wenschen dat hun kind in dergelijk geval behandeld werd, dat vader en zoon, door de waarheid van haar woorden getroffen, eindelijk in haar gevoelens deelden en de boer uitriep :

« Angela, gij hebt gelijk ; wij mogen zoo bang niet zijn als er iemand te helpen valt ; treedt binnen, jongens ; in mijn huis zult gij alles vinden wat gij noodig hebt tot zelfs, in tijd van nood, hulp en verdediging. »

« En ziet gij deze, vroeg Bruno, op hun geweren wijzende, die zijn ten uwen dienste met ons lijf en ons leven ; want wij begrijpen de grootheid van uw weldaad en wij zijn geen ondankbaren. »

« God gave, dat wij het u ooit vergelden mochten, voegde Frans er bij ; maar wat kunnen wij, arme jongens, doen ? »

« Maakt daarin geen zwarigheid, lachte de opgeruimde boerin, terwijl zij haar gasten een hartelijk maal opdiende ; wij hebben maar gedaan wat onze plicht was ; daar, eet en drinkt smakelijk, het zal u goed doen ; arme

stakkerds, gij hebt dat al te lang moeten missen. »

« Gij zijt een ware engel, brave moeder, merkten de twee jongelingen op ; God zal het u loonen. »

« Toe, toe, met al die complimenten, hernam de ootmoedige vrouw, speelt maar lustig binnen terwijl het vóór u staat, ik zal u intusschen een goed bed gereed maken. »

« Maar, vrouw, sprak de boer, wij zullen misschien wel den geheelen nacht moeten opblijven om naar ons ziek vee te zien, en de voordeur zal voor het weg en weer loopen moeten openstaan ; zal dat niet gevaarlijk zijn als de soldaten slapen ? Dat er, bij voorbeeld, nu eens iets moest voorvallen, zij waren nooit bij tijds van den zolder. »

« Voorzichtigheid is de moeder der wijsheid, antwoordde Frans, wij zullen hier blijven ; 't is bij de achterdeur en van daar zijn wij gauw in het bosch : weest gerust. »

Er werd in het achterkeukentje een vuur aangelegd voor de soldaten, terwijl eenige huisbewoners gingen slapen en de anderen in den stal waakten.

Iets vóór middernacht was alles gelukkig afgeloopen ; de deur werd gesloten en men maakte zich gereed om te gaan rusten.

Maar oorlogstijden zijn rooverstijden ; eenige landloopers en luiaards, met nog slechteren uitschot van volk, hadden van de onlusten en de slechte toepassing van de wetten gebruik gemaakt om zich een opperhoofd te kiezen en in de Vlaamsche gewesten te plunderen. Zij waren nader en nader Kortrijk gekomen en hadden waarschijnlijk vernomen, dat men op de hofstede waarvan spraak, opblijven moest, en meenden gewis er zonder moeite binnen te geraken ; want, nauw was de deur gesloten of een verward stemmengeluid deed zich hooren en men eischte, dat men de deur dadelijk weder openen zou.

Op het eerste gerucht meende eenieder dat het de gendarmen waren die de vluchtelingen achterna zaten ; doch, aan het woest en dreigend geraas en gevloek verstond men aldra, dat men niet met gendarmen, maar wel met een bende roovers te doen had. De schrik bekroop het weinig talrijk huisgezin, vooral wanneer men voor de tweede

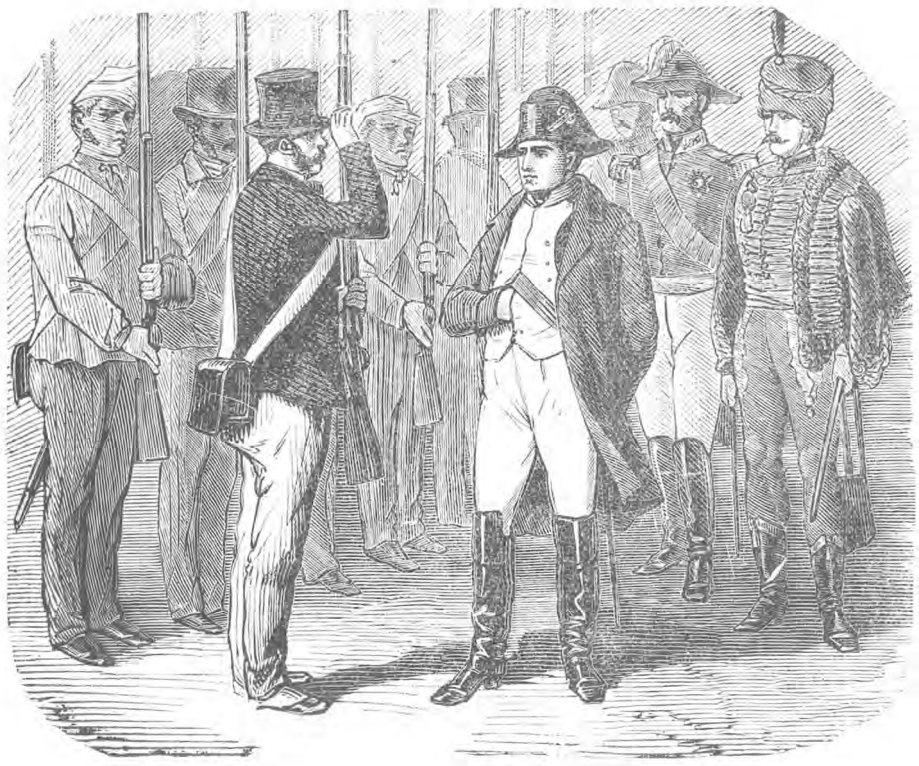

De burgemeester der gemeente, die met de boodschap gelast was,... (*Blz. 18*).

maal riep dat men zou openen, met grove lasteringen er bij voegende dat men, zoo niet, de deur ging inloopen ; maar de soldaten hadden algauw hun geweer genomen en de huisgenooten bij het vuur doen gaan, daar bevolen zij hun de stilzwijgendheid, terwijl zij zich aan beide zijden van den gang stelden en recht naar de deur mikten. Toen nu de roovers voor de derde maal hun vraag herhaalden en met de schrikkelijkste bedreigingen er bij zwoeren, dat het de laatste maal was, dat zij geboden te openen, antwoordde Bruno op vastberaden toon : « Wij openen niet ! »

Nauw was dit woord uitgesproken of een herhaald gebons deed de deur nederploffen en woeste mannengezichten teekenden zich twijfelachtig in het flauwe maanlicht af. De roovers wilden binnendringen, maar twee welgerichte schoten onthaalden de twee stoutsten en zonden ze de eeuwigheid in ; twee volgende ondergingen hetzelfde lot ; maar het rooverhoofd door den tegenstand aangevuurd, wilde zich nog niet overgeven ; hij hitste zijn verbaasde makkers tot verderen

aanval aan. Dan vlogen onze twee helden met gevelde bajonnet naar den dollen hoop, die zich met knuppels, breekijzers en bijlen tot verweer bereidde. Doch de standplaats onzer vrienden was te voordeelig. Zij hielden zich elk aan een kant van den ingang, de bajonet vooruit, en de doodgeschoten roovers dienden hun tot verschansing. Zoo hielden zij zich dicht tegen den muur en waren vast besloten hun leven duur te verkoopen. De roovers, bij dit zicht, waren als verslagen ; doch de kapitein, om hun aarzeling verwoed, rukte met een grooten vloek de bijl uit de hand van een zijner mannen en sprong met een makker de bres op, maar toen hij het wapen in de hoogte hief om Bruno's hoofd te klieven, schoot deze met de snelheid des bliksems toe en trof den woestaard in volle borst, terwijl Frans, die eerst het wapen van zijn aanvallers ontkomen zijnde, hem langs achter deed ten gronde tuimelen en een derden roover, die ook toeschoot, zoo geweldig met den kolf van zijn geweer op het hoofd stiet, dat het bloed hem langs neus en mond

kwam uitgestroomd en hij het bewustzijn verloor. Daar lagen nu al zeven man buiten staat van verdediging : de anderen, door den dood van hun opperhoofd gansch moedeloos geworden, zochten hun behoud in de vlucht, zonder zelfs een poging te wagen om hun gekwetste makkers mede te nemen. Zoo bleven de twee brave soldaten meester van het slagveld.

Zulk een feit kon echter niet verholen blijven. De gewonde roovers werden aan het gerecht overgeleverd ; maar, uit wraaklust verklikten zij de twee soldaten en hun liefdadige herbergers. De vluchtelingen werden achtervolgd en vóór den krijgsraad gebracht. Zij bekenden alles gelijk het gebeurd was, en de rechters door hun heldenmoed verrukt, en om het zonderlinge van het feit, niet wetende wat doen, in plaats van de doodstraf, welke zij hadden opgeloopen, tegen de soldaten uit te spreken, maakten verslag op van het voorgevallene en zonden het naar den keizer. De burgemeester der gemeente, die met de boodschap gelast was, verzekerde den keizer, dat Bruno en Frans

twee brave jongens waren; hij deed verder uitschijnen in welke ellende hun familiën door hun afwezigheid gedompeld waren, en drukte de vreugde uit van al de inwoners zijner gemeente, die nu door die twee dappere mannen bevrijd waren van een geduchte rooverbende, die sedert lang vruchteloos door de gerechtsdienaars opgezocht werden.

Napoleon, hoe streng ook, bijzonder voor wat de krijgstucht betrof, kon toch edelmoedig zijn, en ditmaal niets inziende dan de wondere schikking der Voorzienigheid, den moed der twee plichtigen en de weldaad, die zij het Vaderland bewezen hadden, vergat hij dat zij wegloopers waren en schonk hun niet alleen het leven, maar zelfs volkomen vrijheid; ook het weldadig boerengezin bleef ongestraft.

En de boerin vergat de redders van haar hoeve niet, maar gaf de brave jongens, toen zij vertrokken, elk een milden reispenning, zoodat de goede soldaten, die haast moedeloos gevlucht waren, nu gansch vrij en met welvoorziene beurs bij hun ouders terug-

kwamen, die zij nog lange jaren ondersteunden en in welstand hielden.

Zoolang Bruno en Frans leefden werden zij op de hoeve als familieleden bejegend, ook ontbraken zij er nooit op de jaarlijksche kermis of bij andere plechtigheden.

Bij de herinnering aan dit voorval, herhaalden zij dikwijls : « *Doe aan een ander wat gij wenscht dat men u doen zou .*»

Een ander doet het wel !

Victor was een slimmerd zooals er velen zijn ; hij had geen raad van wijzer of ouder menschen noodig ; hij had zijn verstand, zeide hij, en wist wat hij doen en laten moest. Intusschen was hij de onstandvastigste, lafhartigste jongen der wereld ; één woord, één enkele beschimping van een kluchtigen of ondeugenden gezel was in staat hem alles te doen verrichten, al week het ook van zijn plicht af ; zoo kwam hij menigen keer in twist met zijn makkers en niet zelden kwam het tot een geduchte vechtpartij. Als iemand er hem over sprak of hem de onredelijkheid van zulke handelwijze wilde doen begrijpen, schoot hij in gramschap, en als eenig verweer klonk het onfeilbaar : « Moei u met uw eigen : ik weet wel wat ik doe : *een ander doet het wel !* » of dusdanig grondeloos gezegde.

Het was nogtans niet dat Victor een slecht hart had, neen, hij was goed van inborst. Zijn ouders waren eerlijke, brave lieden; maar door nood gedwongen, hadden zij den jongen al te vroeg laten van huis gaan om bij vreemde menschen een ambacht te leeren, en zoo was zijn hoogmoedig karakter te weinig beteugeld geworden; hij had te veel vrijheid gehad en dat was zijn ongeluk. Eerst was hij buiten op verscheidene ambachten geweest, maar nauw was hij met iets begonnen, of het stond hem weder niet meer aan en hij wilde veranderen: *een ander deed het wel!* Eindelijk had hij lust tot het uurwerkmaken gekregen; maar buiten was men daar niet genoeg ervaren in, zeide hij, hij moest naar de stad gaan; en zoo wist hij zijn ouders te overhalen om hem te Brussel op een winkel te doen.

Gelukkig hadden die goede lieden het verstand gehad hem deftige, christelijke menschen tot meesters te verkiezen; ware hij in slechte handen gevallen, dan ware hij gewis een allerslechtste kerel geworden, maar nu

« Ha, oorloger ! » riep hem de bakker toe.
(*Blz. 25*).

werd hij een weinig kort gehouden; hij was bij zijn meesters thuis en moest zich wel wachten laat of beschonken binnen te komen of andere onbetamelijkheden te verrichten. De knechten van den horlogemaker waren ook van de eerlijkste jongens, die men had kunnen vinden; maar op de beste winkels zijn er toch nog van die tweezichtige kerels, die zich in 't bijzijn van hun meester gedragen als engelen en in zijn afzijn gansch van doenwijze veranderen, en, daar Victor tegen geen lachen kon, hadden deze hem rap langs hun kant, en werd hij weldra, ja, de ergste van allen. Hij deelde dan in al hun grappen zooveel het hem mogelijk was; doch weldra werd de dwang waarin hij verkeerde hem zoo lastig dat hij, of het zijn kon of niet, er zich wilde uit losrukken en zelf baas spelen. Al was hij ook nauw op stiel en kon hij maar half zijn ambacht, wat scheelde dit er aan dat het gek was zich reeds te willen plaatsen: *een ander deed het wel!* Hij maakte dan zijn ouders een heelen hoop leugens wijs, dat hij dit en dat kon, en voor niet één horloge-

maker moest wijken ; zoodat die eenvoudige lieden, door zijn grootspraak bedrogen en, fier om zijn spoedigen voortgang, voor hem een huis huurden en hem, heel voornaam, op een dorp, als uurwerkmaker vestigden.

Hier was hij in het midden van Vlaanderen en bij oprechte Vlamingen, doch nauw was hij er eenige dagen aangekomen, of er pronkte een Fransch uithangbord boven zijn deur : *Victor Loubas, horloger.* Dit sprong dadelijk in de oogen, vooral van de leerzuchtige kinders, die van de school kwamen en allen nieuwsgierig waren om hun wetenschap op dit nieuw verschijnsel te bewijzen. Doch velen die nog in de Fransche klasse niet waren, in plaats van 't woord *horloger* in 't Fransch uit te spreken, maakten er Vlaamsch van en lazen *Oorloger.* Men was des Zondags nadien juist bezig met er in een herberg mede te lachen, als mijnheer Victor binnenkwam.

« Ha, oorloger, » riep hem de bakker toe.

« Oorloger! herhaalde Victor, wat beteekent dat nu ? »

« Wel, de kinderen hebben het zóó op uw

uitsteekbord gelezen, schertste de bakker weder, gij moet zelf weten wat gij beteekenen wilt. »

Victor schoot in een luiden lach en gekte met de domme boeren, die nog niet wisten wat *horloger* beteekent en daar oorloger van maakten.

« En nochtans hebben mijn kinders wel gelezen, juist lijk het was, » zei de schoolmeester, die tegenwoordig was.

« Een schoone gemeente, schimpte onze held opnieuw, waar de onderwijzer zelf nog geen Fransch kan. »

« Hoor, vriend, sprak de onderwijzer nu in het Fransch ernstig tot hem, ik ken waarschijnlijk veel grondiger de Fransche taal dan gij, die, volgens 't geen gij uitgeeft, slechts hier en daar een woord van straat hebt geraapt ; en toch zeg ik dat hij inderdaad onze schoone moedertaal den oorlog aandoet, deze die onze Vlaamsche boeren Fransche opschriften komt vóór den neus hangen, als wilde hij met hen gekken, en daarom was het welgedaan toen de kinders u *oorloger* uitriepen... Was horlogekuischer

u te gemeen, vervolgde hij in 't Vlaamsch, haddet gij dan uurwerkmaker gekozen, dit ware ten minste schoon Nederlandsch geweest, al was het ook de waarheid niet, maar wat komt dat Fransch hier te pas ? »

« Bah, hernam Victor tot laatste verweer, *een ander doet het wel !* »

Hierop ledigde hij zijn glas en vertrok. Men kan wel denken dat met zulke manieren zijn haring niet braadde ; hij had geen kalanten en werd gedwongen een andere verblijfplaats te zoeken. Zijn ouders waren nog eens zoo goed hem te ondersteunen, en hij vestigde zich op een grooter dorp, niet verre van de stad. Hier was het beter naar zijn gedacht ; de stadszeden waren er meer ingeslopen, de menschen meer verfranscht. Het was er inderdaad goed voor zijn stiel, hij won kalanten en zijn zaken zouden goed geworden zijn, hadde hij zich fatsoenlijker gedragen. Hij had het nu reeds zoover gebracht en bepraat, dat hij niet alleen door een oprecht braaf burgermeisje bemind werd, maar er nu reeds tot trouwen mede was afgesproken ; doch was zij nu reeds lang

verblind geweest, het *doen lijk een ander* moest haar, gelukkig nog in tijd, de oogen openen ; ziehier wat er voorviel.

Dat dorp bij de stad was een slecht dorp: drinken, laat uitzitten, om geld spelen, vechten en andere leelijkheden waren er in vollen zwang ; en, daar Victor toch immer moest *doen lijk een ander*, wilde hij ook altijd den laatsten man helpen den zak opgeven en het laat zich licht raden dat hij niet zelden bedronken was.

Zoo was het eens op een Zondag bij twaalf ure, toen Victor nog, met eenige lichthoofden als hij, ter herberg zat. Het bier had hun allen reeds het hoofd verwarmd, zoodat zij een geraas en een beslag maakten om er doof bij te worden, toen de deur geopend werd en een hoop andere zotten binnengestormd kwamen.

Het waren allen vrienden of kennissen van een anderen horlogemaker, die tegen Victor een hevigen hekel had, en niet zoohaast waren zij binnen, of zij begonnen onzen held te beschimpen en te plagen. Het hoovaardig mannetje, door den drank nu

nog opgehitst, viel hevig tegen de aanvallers uit en verweet hun al wat leelijk en slecht was : de gezellen trokken het zich onderling aan en het werd in één, twee, drie een helsch rumoer ; van kijven kwam vechten en de woedende Victor, die zelf eerst geslagen had, kreeg een stoel op het hoofd dat hij er drie dagen bedlegerig van bleef. Hiermede was het niet genoeg, proces-verbaal werd gemaakt, Victor had eerst geslagen, den veldwachter en andere beambten uitgescholden en beleedigd, dus viel de meeste schuld op hem en werd hij tot een maand gevang, een boete en de kosten van 't geding verwezen.

Denk eens na, wat een wreede slag, als zijn brave ouders, zijn deftige broeders en zusters dit vernamen ; oordeel hoe nu de blinddoek van vóór Agnes' oogen viel en zij nu gewaar werd wat zij vroeger niet wist of niet wilde gelooven, en hoe Victor nu in de oogen van alwie hem kende, belachelijk werd ! Ook was het eerst toen de arme jongen uit de gevangenis kwam, dat hij zag hoe hij met zijn geluk had gespeeld ; en

nu dat hij door zijn eigen familie verstooten, door zijn verloofde verlaten en door zijn medeburgers veracht was, nu dat zijn toekomst zoo goed als verbrijzeld, dat, zooals het spreekwoord zegt, het kalf verdronken was, wilde hij den put vullen, en nam hij eindelijk het voornemen zijn oude domheden door een deftig gedrag te doen vergeten.

Maar hoeveel jaren zullen er verloopen, hoeveel arbeid zal het hem kosten, eer hij de kwade tongen zal doen zwijgen, die hem, wat hij ook doe, langen, zeer langen tijd nog zullen vervolgen en zeggen tot die hem voortijds niet kenden en hem voor braaf aanzien : « Ah ja, een treffelijke jongen, hij heeft reeds dit en dat uitgesteken, en gevochten, en gezwadderd, en zoolang in 't kot gezeten ; heet dat braaf zijn, eh ! » en dergelijke kwaadstokerij.

Lieve jeugd, *doe dan niet lijk een ander*, 't is te zeggen, lijk dezen, die den weg van het verderf, die breed en gemakkelijk is, inloopen ; want, velen varen nog slechter, en allen ten minste verwerven nooit de

geringste achting, zelfs niet van hun eigen ondeugende gezellen.

Neen, neen, doe niet met de dwazen die hun geluk met de voeten trappen, maar doe zooals geweten en plicht het u zeggen. Dan zult gij toonen, dat gij karakter en moed bezit, dan zult gij niet alleen Gods vriendschap, maar ook de achting, de liefde van elk eerlijk man verwerven ; dan zult gij voorspoed hebben hier op aarde en een eeuwig geluk hierna, hetgeen ik, ten slotte, U allen, mijn beminde lezers en lezeressen, uit ganscher harte toewensch.

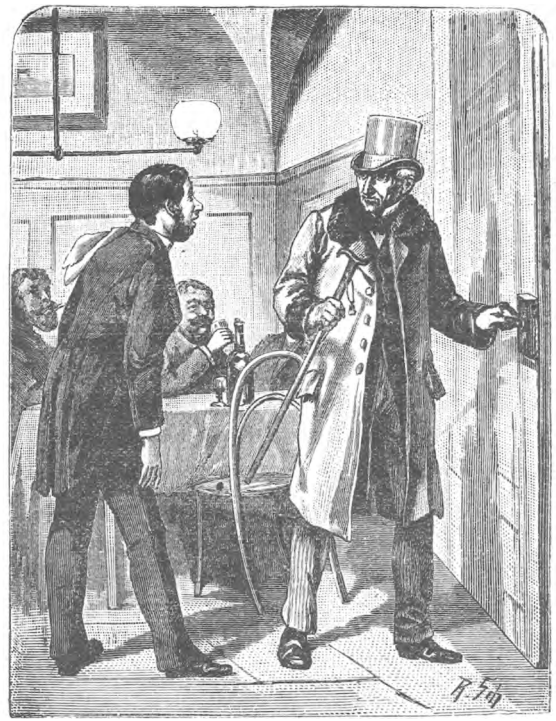

... HIJ BETAALDE HAASTIG ZIJN GELAG EN VERTROK. (*Blz. 37*).

Wat Goedhartigheid vermag.

Brand, brand ! Boer Klaas, uw schuur brandt ! Haast u, haast u !

En boer Klaas haastte zich, en de boeren en burgers van de omstreken haastten en weerden zich ook, zij pompten en putten, zij sleurden en droegen, en bluschten en braken, maar 't was al verloren voor de schuur, en slechts met de grootste moeite kon men de stallingen bevrijden. Daar lag nu 't groot sterk gebouw met den rijken schoonen oogst in een hoop rookende assche en wat zwartgebrande steenen veranderd ; 't was pijnlijk om zien.

« Ja, maar het droevigste van al, zei de beproefde boer, het is, dat men zou zeggen dat het vuur er ingestoken is ; hoe anders zou het toch op zoo korten tijd zoo schrikkelijk branden en op drie plaatsen te gelijk ? Het heeft immers noch gedonderd noch geblikseмd, en wij kunnen niet denken waarvan 't voortkomen zou. »

En het bleek welhaast dat kwaadwilligheid de oorzaak der ramp was; want reeds den volgenden nacht stond de rechtgebleven stalling op de vier hoeken te gelijk in brand. Daar hielp geen blusschen aan en vee en gebouwen, alles werd de prooi der vlammen.

« Hoe is 't toch mogelijk, dat er zulke menschen op de wereld zijn, riep de verschrikte landman uit. Wie kan toch zoo een wrok tegen mij hebben; ik heb nooit iemand misdaan en geef iedereen het zijne! »

En dit mocht de boer met recht en reden beweren, want het was een door en door brave vent. Hij leefde in vrede met al zijn geburen en medeburgers, betaalde wel zijn dienstboden en werklieden, en gaf hun goed den kost. Het was dan niet te verwonderen dat de man niet wist wat denken van dien wreeden aanval. Nu, hij getroostte zich ten beste mogelijk, en daar hij geld had, herbouwde hij de verbrande schuur en stallen nog schooner dan te voren.

Het was juist een jaar na den schrikkelijken brand, en de nieuwe gebouwen van

boer Klaas stonden weerom in licht laaie vlam, en daar was nog minder blusschen aan dan den eersten keer. In Gods naam, zei de boer, en hij herbouwde nog eens.

Als het jaar wederom bijna voorbij was, zat de landbouwer op zekeren namiddag, na de markt, met eenige kennissen en onbekenden in een herberg, der nabijgelegen stad, en 't gesprek viel op de ongelukken van den braven boer.

« Ik ben benieuwd, zei een vriend, of ze dit jaar niet weer zullen probeeren. »

« God spare er mij van, zuchtte de boer. »

Er was een vreemdeling in huis, die ongeloovig en boosaardig glimlachte, maar niemand uit den vriendenkring lette er op, daar zij ongestoord voortgingen in hun gesprek.

« Zoudt ge toch de schelmen die zulke dingen doen niet levend radbraken, riep iemand verontwaardigd uit ; boer Klaas, indien gij den kerel in handen kreegt, gij zoudt hem zeker een dans leeren ? »

« Ach, antwoordde de boer, ik zou het nog over mijn hart niet kunnen krijgen den

ongelukkige in de ellende te brengen, en wilde hij mij beloven geen kwaad meer te doen, ik zou hem nog gaarne laten loopen. »

« Hoe, hernam de andere opgewonden, zoo een galgenbrok laten loopen ; gij zoudt toch zeker wel de wereld van zoo een satanskind zuiveren, en hem aan 't gerecht overleveren, dat hem kennis met het schavot zou doen maken. »

« Een mensch voor mij ombrengen, sprak de boer huiverend, neen, neen, dat ware te wreed ! »

« En indien gij hem kendet, wat zoudt gij doen ? » vroeg de vriend.

« Zooals ik daar straks zeide, antwoordde de boer ; hem vergeven, en ja waarlijk, ging hij vol edele geestdrift voort, ik zou den ellendeling wel gaarne kennen om hem te kunnen zeggen, dat ik hem alles kwijtscheld, en God voor hem bidden zal, dat Hij hem ook vergeve ; zoo zou ik dien mensch nog misschien de rust wedergeven, die hij anders wellicht voor altijd kwijt is, want denk eens wel na, iemand die zulke dingen op de lever heeft moet toch zeer ongelukkig zijn.

Geen trouw in de menschen noch in zijn eigen kan hij hebben, want hij moet altijd bang zijn door zich zelven of anderen verraden te worden; en hoe kan hij op God hopen? Hij weet dat hij moet restitutie doen en hij kan wellicht niet, noch bezit den moed niet om te beloven het te doen als 't hem zal mogelijk zijn. Ja, ik herhaal het nog eens, ik zou den man gaarne kennen om hem te kunnen helpen. »

Het meeste deel der aanhoorders schudden denkend het hoofd of schokschouderden om de eenvoudigheid van den goeden man, zooals zij het noemden, omdat zij de verhevenheid van zijn woorden niet begrepen; maar de vreemdeling, die eerst geglimlacht had, was aandachtig blijven toeluisteren, de spotlach was door de bewondering van zijn lippen gejaagd, welhaast was hij aan de hevigste aandoening ten prooi en was een traan ondanks hem in zijn oog opgeweld; hij betaalde haastig zijn gelag en vertrok.

Na nog wat praten scheidden de boeren ook van elkander. In de straat gekomen, stak vriend Klaas nog een pijpje aan en trok dan welgemoed naar zijn hoeve.

Halfweg zijn huis en de stad was een bosch met groote beukeboomen en, gelijk hij daar voorbij wilde, kwam een man, gekleed als een heer, van achter een boom en bleef pal vóór hem in 't maanlicht stilstaan :

« Houdt gij het staande wat gij daar even in de herberg verteldet ? » vroeg de man met bevende stem.

« Wat ? » vroeg de verstrooide landman.

« Dat gij dezen, die uw goed in brand stak nog zoudt willen vergiffenis schenken, indien gij hem kendet, » hernam de vreemdeling.

« Ja, en hem helpen ook en gaarne, bevestigde onze vriend, dit houd ik zeker staande en ik zwoer het desnoods. »

« Boer Klaas, sprak de vreemdeling, in tranen smeltend en terwijl hij den landbouwer de hand toereikte, ziehier vuurkei en staal, die ik op mij droeg om uw hoeve voor de derde maal af te branden, hadde ik u dezen avond niet hooren spreken ; maar nu zullen uw bezittingen geen kwaad meer overkomen, want mijn boosheid weegt tegen uw deugd niet op. »

De boer zag vol verbaasdheid den spreker in 't aangezicht en zei gansch verwonderd: « Ik ken u niet, heb ik u ooit kwaad gedaan? »

« Herinnert gij u het weeskind, dat bij u nog als koewachter ingewoond heeft en dat zoo een schelm was, dat gij het soms wat om zijn ooren moest geven, en eindelijk verplicht werd het weg te zenden? Hewel, dat weeskind ben ik, en de brandstichtingen zijn mijn wraak over uw gewaande mishandelingen. »

Zóó sprak de vreemdeling, en hij was weg tusschen het geboomte.

De goede boer ging naar huis en loofde God, die hem van een nieuwe ramp had bevrijd.

IN DE STRAAT GEKOMEN, STAK VRIEND KLAAS NOG EEN PIJPJE AAN EN TROK DAN WELGEMOED NAAR ZIJN HOEVE.
(*Blz. 37*).

Deugd en Schoonheid.

In het jaar 1850, trouwde, in een walenstad, een rijke koopmanszoon met een renteniersdochter.

Het waren twee bijzonder schoone menschen en veel nieuwsgierigen waren bij dit huwelijk te been. Veel werd er dan ook gefeest, gezongen en muziek gespeeld; één ding, helaas! werd bijna geheel verwaarloosd: het was den zegen te vragen van God, die alleen het huwelijk kan gelukkig maken.

Ook wachtten het verdriet en het onheil niet lang deze echtgenooten in hun prachtige, rijke woning te bezoeken; want het eerste kindje, dat hun verleend werd, was een zoo leelijk en misvormd schepseltje, dat het erbarmelijk om zien was; zijn hoofd was heel wanstaltig en gedraaid, zijn een oog stond hem wel een vinger hooger dan het andere en zijn wijde

mond was leelijk getrokken. Daarbij bereikten zijn schouders bijna de ooren, de beenen waren krom en slap, en de voeten stonden beide naar binnen gekeerd.

Wilde God nu door zulk een misvormd kind een al te ijdele liefde der ouders straffen, wilde Hij hun hoogmoed vernederen of enkel aan de wereld toonen dat schoonheid een ijdel woord is? Laten wij dit aan zijn ondoordringbare Voorzienigheid over, want wie zal Gods geheimen ontsluieren?

Intusschen naderde de tijd dat een tweede kind hun zou geschonken worden.

Een angstige nieuwsgierigheid bekroop de ouders. Hoe zal het nu zijn? Dit was hun vraag; maar, tot hun groote vreugde, was het ditmaal een allerschoonste knaap, het beeld zijner ouders.

De beide kinders groeiden op.

Alfons was de lieveling van vader en moeder: voor hem de liefkoozingen, de lekkernijen, het speelgoed; terwijl de arme Christina in de keuken bij de dienstboden blijven moest en verlaten en verstooten

werd, als ware het de schuld der onnoozele kleine geweest, dat God haar zoo mismaakt liet ter wereld komen.

Ook, toen de kinders ouder werden, was een groot verschil in hun karakter te vinden. Alfons was vol leven en vuur, soms lachende dat het galmde als iets naar zijn zin was, soms stampende en huilende van woede als iets hem tegenging. Zijn zuster was integendeel altijd gelijk gestemd, stil en zachtmoedig.

Een leermeester werd hun gegeven. Christina mocht de lessen bijwonen; want, was zij niet bekwaam ooit onder de menschen te verschijnen, dan zou zij licht goed zijn om boeken en briefwisseling te onderhouden en andere dergelijke diensten aan het huishouden te bewijzen; daarom wilden haar ouders, dat zij een ten minste oppervlakkige geleerdheid bezat. Het arme schepsel nam intusschen de lessen zoo vlijtig te baat, dat zij in korten tijd bijna volmaakt lezen en schrijven kon; en om te cijferen, doch vooral om uit het hoofd te rekenen, waren nergens haar gelijken. Niet alleen kleine

huishoudelijke vraagstukken, maar haar vaders zwaarste, verwardste koopmanszaken, wist zij ook duidelijk en eenvoudig te maken, zoodat deze gewoon werd haar in zulke gevallen altijd te rade te gaan en het zelfs eindelijk niet meer noodig oordeelde haar werk te overzien, want nog nooit had hij er de minste misgreep in ontdekt.

Wat de schoone, bedorven jongen betreft, deze sloeg de woorden van zijn goeden meester in den wind; leeren, dit scheen hem al te vervelend, en pas was de les begonnen of onze guit was de kamer uit; en als de onderwijzer hem soms wederhouden wilde, kermde en schreeuwde de deugniet van spijt en gramschap, ja, eens sloeg hij zijn meester het boek in het aangezicht; en ware de arme man door de leerzucht van het ongelukkige meisje niet dubbel beloond geworden, dan had hij wellicht sinds lang een huis, waar hem zulken smaad werd aangedaan, vaarwel gezegd. Hij moest immers niet denken bij de verblinde ouders over hun lieveling te klagen of hem te straffen, o neen! Dit mocht niet zijn, de arme jongen

HET WAS DUS NIET TE VERWONDEREN DAT, TOEN DE LEERMEESTER HEM AANMAANDE ZIJN LESSEN TE LEEREN EN ZIJN WERKEN TE MAKEN,... *(Blz. 46)*.

kon er ziek van worden, verdriet in maken; men moest hem maar laten geworden. Geen fouten zagen die menschen in hun aangebeden zoon : en als hij bij den minsten tegenstand soms in woede opvloog, dan kon de vader lachen dat hij schokte, terwijl de moeder, als voldaan zeide : « Dat is een mannetje met karakter; die zal zich weten te doen eerbiedigen. » Ook toen hij in plaats van te leeren in den hof speelde of met de kleine straatjongens liep, was dit ook al wel bij zijn dwaze ouders. « De jongen had het meeste verstand, zeiden zij, dat opgesloten zitten zou hem zijn gezonde kleur, en dit studeeren zou hem zijn blijden lach doen verliezen; wat had hij ook noodig zoo geleerd te zijn? Hij zou toch rijk genoeg zijn om weelderig te leven zonder zich nog met handelszaken te moeten bemoeien!

Zoo handelden en dachten deze uitzinnige lieden ; maar wie is van de toekomst verzekerd?

Het was dus niet te verwonderen dat, toen de leermeester hem aanmaande zijn lessen te leeren en zijn werken te maken,

de kleine met hem den spot dreef; hij wist immers, dat vader en moeder zijn onverstandige manieren goedkeurden.

De vader had intusschen zijn mismaakt dochtertje ook eenigszins lief gekregen, omdat het hem zoo menige gewichtige diensten bewees en veel moeite spaarde ook toen het hem, door zijn onderwijzer ondersteund, vroeg om den weg der wetenschap verder te mogen ingaan, stond hij het gereedelijk toe, daar de meester toch blijven moest tot de zoon ten minste lezen en schrijven kon ; doch de zoon werd grooter en grooter, ouder en ouder, en bleef studiehater en speelziek en de ouders bleven verblind.

Hoewel maar een weinig bemiddeld man, bezat de onderwijzer toch veel nuttige, ja schoone, aangename wetenschappen, en vooral een diepe godsvrucht. Dit alles deelde hij zijn leerlinge mede en het arme kind door dezen troost, doch vooral door de overtuiging, dat toch iemand haar beminde en iets voor haar doen wilde, opgebeurd, verloor allengskens zijn kwijnend, droef-

geestig karakter; het werd blijmoediger en terwijl het zijn meester al de achting en liefde toedroeg waartoe zijn hartje vatbaar was, wijdde het zich onder zijn leiding uit ganscher harte aan de studie. Ook muntte het weldra in alle slag van schoone wetenschappen uit en op den ouderdom van zestien jaar maakte het reeds mooie verzen, vol fijnheid en waarheid, in een medeslependen stijl, die de bewondering opwekte van allen die ze lazen.

Dit was nogtans haar eenige bekwaamheid of bezigheid niet; in alle vrouwelijk handwerk was zij ongelooflijk ervaren, en buiten alle slag van borduursels en andere kostelijke werken, welke zij voor haar familie maakte, vervaardigde zij nog kleeren voor behoeftige lieden, zoodat de armen der stad hun onbekende weldoenster zegenden en loofden. Dus strekte het monsterachtig schepsel tot nut en vermaak van al wat haar omringde, terwijl de schoone jonker tot niets diende.

Deze was door de jaren geenszins verbeterd; integendeel, van straatbengel was

GANSCHE DAGEN DOORSNUFFELDE HIJ ZIJN REKENBOEK OM EEN UITWEG TE VINDEN, DOCH VRUCHTELOOS. *(Blz. 51)*.

hij een herbergzitter, een verkwister geworden en zijn ouders begonnen de vruchten der slechte opvoeding, welke zij hem gegeven hadden, te plukken ; want de jongen, gewoon zijnde meester te zijn, wilde meester blijven : dus waren nu alle vermaningen vruchteloos geworden ; maar daar de ouders de noodzakelijkheid begonnen te gevoelen hem tegen te kanten, of zich niet altijd voor hun zoon wilden buigen, ja zelfs vele zijner overdreven, kwistige begeerten niet wilden noch konden voldoen, volgden hieruit dikwijls grove woorden, bittere verwijtingen, een gekijf en rumoer onwaardig voor christene menschen en vooral misplaatst bij beschaafde lieden ; immers de booze zoon durfde, hoe jong nog, zijn al te toegevende ouders alle leelijke dingen toezeggen, hen van alle slechtheden beschuldigen en daar, vooral de moeder, zich geenszins wilde ondergeven, zoo geleek het schoone heerenhuis nu dikwijls een ware hel.

Maar dit was nog niet alles : de vader, die tot nu toe in zijn koophandel wonder gelukkig geweest was, waagde zich eindelijk

wat verre en verloor een merkelijk kapitaal dat hij, tegen den raad zijner dochter, op hoop eener groote winst, in een gevaarlijke handelszaak geplaatst had. Als wilde God het oude spreekwoord weerom bevestigen, dat een ongeluk zelden alleen komt, leed de koopman nog door verscheidene bankbreuken; in één woord, het een onheil verbeidde het andere niet, en de weleer zoo rijke koopman raakte in schulden. Gansche dagen doorsnuffelde hij zijn rekenboek om een uitweg te vinden, doch vruchteloos. De arme man stak dit alles maar al te zeer in het hoofd en, na korten tijd stierf hij van verdriet en spijt.

Nauwelijks had de rampzalige vader het oog voor immer gesloten, of de schuldeischers, als vielen zij uit de lucht, kwamen van alle kanten de arme weduwe bestormen.

Zij, op dit gezicht, wist van ontsteltenis niet wat doen, en nu ging zij op haar beurt haar gebrekkige dochter te rade. Christina oordeelde dat het beter ware alles te betalen en zonder schulden liever arm en verlaten, doch in eer te leven, dan door sluwe mid-

DAAR ONTMOETTE HIJ DIKWIJLS EEN OUDEN WOEKERAAR,...
(*Blz. 54*).

delen, misschien door de menschelijke wetten toegelaten, een deel van het fortuin te behouden, dat hun toch niet toebehoorde, en aldus voor immer hun goede faam en de achting der weldenkende menschen te verliezen. « Intusschen, » voegde zij erbij, « zal het, hoop ik, zoo ver niet komen, en ik zou alles aanwenden om onze zaken weder op goeden voet te brengen. Wilde men mij ze slechts toevertrouwen, ik hoop er met Gods hulp wel door te geraken. »

De moeder door deze woorden eenigszins opgebeurd, stemde toe en toen de schulden nu betaald waren, wat bleef er het arme huisgezin nog over ? Juist genoeg om spaarzaam eenige maanden voort te leven ! Christina gebruikte er nogtans een goed deel van om het in een winstgevenden, doch zekeren koophandel te steken en vermeerderde alzoo het kapitaal, terwijl zij hun goeden naam in stand hield. Dit maakte dat onze familie het vertrouwen der andere kooplieden, oude vrienden van den vader, terugwon ; het voorzichtige meisje vervoegde zich nu met hen in meerdere, doch altijd zekere

zaken, terwijl zij elke kans, hoe klein ook in den schijn, gretig te baat nam en er haar voordeel uit wist te trekken. Zoo bracht zij het handelshuis weder in zijn oude eer en de welstand sloop nog eens het heerenhuis binnen.

Ik zeg de welstand, maar dit is juist het woord niet; want, hoe kon het wel staan met zoo een dwazen, ja boozen zoon als Alfons? Het ongeluk had hem geenszins verstandiger gemaakt; het had hem slechts stof gegeven om de handelwijze van zijn vader openlijk te laken en dezen van vermetelheid en kortzichtigheid te beschuldigen. Van dag tot dag werd hij nu kwistiger en gansche dagen bracht hij in de kroeg door, slordig gekleed en zich houdende als een echte luiaard. Daar ontmoette hij dikwijls een ouden woekeraar, die hem tot waagspelen aanspoorde en daarin het middel vond om hem zijn geld te ontfutselen. De huiselijke krakeelen namen daardoor meer en meer toe.

Zoo kwam hij weer eens half bedronken naar huis en vroeg naar zijn moeder. De

vrouw en Christina waren alleen in de keuken, en pas had Alfons hen gezien of hij riep dat hij geld noodig had.

« Geld, herhaalde de moeder bitsig ; is alles wat ik u gisteren gaf reeds verteerd ? Is het zoo, mijn jongen, ga dan elders maar om geld, want van mij kunt gij geen krijgen. »

« Geen krijgen, zoo, riep de zoon, welhoe, geen krijgen ! Geld zult gij mij geven, hoort gij ! »

En hij stampte met den voet van woede en ongeduld. De moeder bekeek hem met een spottenden glimlach, kruiste de armen en zei op tergenden toon :

« Zou men niet zeggen dat mijnheer hier de baas is ; zie hem daar eens staan ! weet intusschen, jongen, dat al uw schreeuwen ijdele moeite is, van mij krijgt gij geen duit meer. »

Hierop keerde zij zich om en hernam haar bezigheden. Door dezen bitteren spot gansch buiten zich zelven geraakt, tierde de woedende Alfons luider dan ooit en verweet zijn moeder met de grofste, walgelijkste

woorden; maar deze scheen niets meer te hooren en keerde den ontaarden zoon opzettelijk den rug toe. Ten toppunt van razernij, greep deze eindelijk een mes dat op de tafel lag, en met den kreet geld! schoot hij op zijn beklagenswaardige moeder toe.

Gelukkig had Christina met de jaren kracht genoeg gekregen om zich op haar slappe beenen voort te slepen, maar nu gaf de nood haar driedubbelen moed; met een schreeuw vloog zij, als een pijl, tusschen de krakeelers, en het mes van den booswicht trof haar in het hoofd. Uitgeput door deze bovenmatige poging, door schrik en bloedverlies, viel het arme kind in bezwijming ten gronde. De moeder viel in onmacht en de schoone jongen, door het gezicht van het bloed weder zich zelven meester, rukte van wanhoop de haren uit zijn hoofd en meende zich een ongeluk te doen, waren de dienstboden op dit gerucht bij tijds niet toegesneld om het hem te beletten. Zij legden hun ongelukkige meesteres en haar dochter op haar bedden, waar zij welhaast door hun zorgen bekwamen. Een

heelmeester werd bij de heldhaftige Christina ontboden en beweerde dat de wonde geenszins gevaarlijk was ; de slag was door de nabijheid gebroken. Nogtans moest het arme meisje eenigen tijd te bed blijven eer zij van de aandoeningen, die haar gestel geschokt hadden, hersteld was.

Ook de moeder had zoo geschrokken, dat zij een geruimen tijd haar kamer niet kon verlaten ; en Alfons zelf, de lichtzinnige, kwade jongen, was een geheel ander mensch geworden. Hij begon op de gevolgen van een dusdanig gedrag na te denken, en zag, voor de eerste maal, de noodzakelijkheid in, van levenswijze te veranderen.

Treffend was de eerste bijeenkomst der drie bewoners van het heerenhuis.

Alfons vroeg van harte vergiffenis aan zijn armzalige moeder en aan zijn lieve zuster ; hij beloofde rechtzinnig zich te beteren en zich nooit meer door de gramschap te laten medeslepen. De moeder, van haar eigen ongelijk overtuigd, vergaf hem van harte gaarne en bad zelfs om verschooning om de slechte opvoeding, welke zij hem gegeven had.

Nu kwam de beurt van Christina.

Het goede kind had sinds lang alles vergeven, maar opdat de goede voornemens van moeder en broeder vruchten dragen mochten, zeide zij, was een tijdelijke verwijdering van Alfons noodzakelijk. Immers, omgeven van zijn oude ondeugende gezellen en vermaken, was het hem onmogelijk zich te beteren en al de oude ongeregeldheden, ja misschien nog ergere, zouden er uit voortspruiten. Zoo besloot zij ten laatste, dat het beste middel was den jongeling in een goede school te plaatsen, waar een gedurige bewaking en geregelde studiën zijn karakter onfeilbaar zouden verbeteren.

Hoe grooten afschrik de broeder ook van leeren had, onderwierp hij zich in alles aan zijn wijze zuster, en de moeder, die meer en meer de onwaardeerbare gaven van haar misvormd kind begon te schatten en het nu sedert zijn edelmoedige zelfopoffering oprecht hoogachtte en beminde, liet zich gansch door de onweerstaanbare overtuigingen van haar dochter overmeesteren, en Alfons, thans negentien jaar oud, werd naar een school gezonden. Daar dwong men hem

zijn hoogmoedige gewoonten achter te laten, en daar de jongen in den grond een goed hart had, dat slechts door een misplaatste teederheid en slechte gezellen bedorven was, werd hij op den duur een braaf, verstandig en geleerd man. En toen hij weder naar huis kwam, was hij niet meer kennelijk, zoo zachtzinnig, onderworpen en wijs was hij geworden. Nu deelde hij met zijn zuster den last van den koophandel, en gedroeg zich zoo verstandig en voorzichtig als hij zich voortijds losbandig en onbedacht gedragen had. Zoo werd de koopmansfamilie nu waarlijk rijk en gelukkig.

En toen de moeder gestorven was, en Alfons een schitterend huwelijk gesloten had, bleef de goede zuster voortdurend bij hem, en hij achtte en eerbiedigde ze altijd en omringde haar met de teederste zorgen.

Brave Christina! zij verdiende het ook wel grootelijks! Wat ware zonder haar het vervallen huisgezin geworden. Arm en ongelukkig, onteerd misschien en zonder achting had het een bitter, duister leven moeten slijten. En Alfons zelf, wat ware hij

zonder zijn moedige zuster geweest? Een moedermoorder misschien; zooniet, dan toch ten minste een ondeugende, zedelooze booswicht, die tot niets goed was en waarschijnlijk ongelukkig aan zijn einde zou gekomen zijn!

Dit leert ons hoe een ongebonden gedrag en onbeschofte manieren de schoonste menschen leelijk en hatelijk maken; terwijl deugd en kennis de mismaaktste schepsels doen beminnen en eerbiedigen.

INHOUD.

	BLZ.
Beloonde Liefdadigheid	5
Een ander doet het wel!	21
Wat Goedhartigheid vermag	33
Deugd en Schoonheid.	41

In deze reeks zijn verschenen :

1. De Goudzoekers.
2. Het Weeskind.
3. Boeiende Verhalen.
4. Bij de Pomp
5. Onschuldig Slachtoffer.
6. Geheimzinnige Ontmoeting
7. De Bedelares.
8. Het Geheim van den Dokter.
9. Beloonde Liefdadigheid.